The Hungarian Streetpaper
Alapító: Ungi Tibor
Zeitung der Obdachlosen

FN Fedél Nélkül

Hajléktalanok lapja

2019. április 18. /XXVII. évf. 16/348. szám/

Kellemes Húsvéti Ünnepeket!

A LAPNAK MEGHATÁROZOTT ÁRA NINCS
VISZONT A TERJESZTŐ FIZET ÉRTE

Kizárólag számozott, fényképes terjesztői igazolvánnyal terjeszthető
A lapért adott összeg adomány a terjesztő részére

KOLTAI RÓBERT

Sose halok meg ?

szöveg: Pollák László
fotó: Stépán Virág

Terjesztői sorszám:

Kakaóscsiga

Premier: 2019. április 27. 19.00, Centrál Színház

További előadások:

2019. május 8. 19.00 Három Holló (Budapest)
2019. május 15. 19.00 Három Holló (Budapest)

Előadja: Papp János
Rendező: Cortés Sebastián
Produkciós menedzser: Kovács Brigitta

Az előadás a Fedél Nélkül szerzőinek (Herczeg Árpád, Horváth Csilla, Kovács Béla, Orbán Anna, Zilahy Tamás) művei alapján készült.

Online jegyvásárlás:

2019. május 8-i előadásra: tixa.hu/kakaoscsiga1
2019. május 15-i előadásra: tixa.hu/kakaoscsiga2

Jegyfoglalás:

info@haromhollo.hu

Kajuk Gyula:

Sonkamesék

Az ablak alatt fekvő felsóhajtott.

– Hej, az én Nusim talán pont most teszi fel főni a húsvéti sódart! Remélem, nem felejtette el idejében beáztatni! Lelkére kötöttem, hogy egy nappal előbb tegye oda ázni hideg vízben és legalább három-négy óránként cserélje rajta a lét.

– Mi a ráknak kell áztatni a sonkát, fater? – értetlenkedett szomszédja a mellette levő ágyról, egy húsz év körüli, beesett arcú fiatalember. – Nálunk anyám csak simán felteszi a nagylábast a gázra, a sonka mellé szór egy-két babérlevelet, mikor felforr, lecsendesíti a lángot, hogy csak csendesen gyöngyözzön a lé, oszt' jónapot! Attól kezdve el van a sonka magában. Ha megszurkálja villával és puha, akkor már kész is van!

– No, olyan is lehet az a sonka akkor! – horgadt fel egy kackiás bajszú gazdaember az ajtó mellől. – Biztosan olyan gyorspáccal lekent, vagy húspuhító vegyszerrel beinjekciózott darab konc, fóliába hegesztve! Olyat csak a városi asszonykákra lehet rásózni, akik még soha nem ettek igazi, sóban pácolt és aztán jóillatú füstön lógó sódart!

– Bizony, azoknak a régi, megbízható receptúrák alapján érlelt parasztsonkáknak nincsen párja! Mióta sorházban lakunk, nem tudunk disznót tartani, hanem azért én csak kiügyeskedtem, hogy az én sonkámról ne kelljen lemondanom! – szólt közbe most a negyedik is, aki eddig csukott szemmel feküdt.

– Talált valami jó beszerzési forrást, bátyám? – fordult feléje a fiatalember.

– Ahogy vesszük! Megegyeztem a sógorommal, hogy mindig átveszek tőle egy hasított félsertést. Persze, én állom a tartás költségét, és persze le is megyünk az asszonnyal a vágásra is, segédkezni. Aztán a húst felhozzuk a fagyasztóba, jó darabig elvagyunk vele. Hanem a sonka, az nem oda kerül! Kiügyeskedtem egy kis helyet a kamrában, ahova pont befér a sózóteknő. Szerencsére északi a fekvése a helységnek, így a húsnak semmi baja se történik, pláne, hogy azonnal be is kenem salétrommal, főleg a csont környékén, mert ott hajlamos a romlásra. Aztán teszem a száraz pácba.

– Én csak simán besózom, persze, csakis valódi, bányászott kősóval, nem holmi vákumozott, jódozott, tengerinek mondott vacakkal! Aztán pár nap után öntök rá páclevet. Nálunk nagyon bevált a készen kapható sonkapác keverék, abból csinálom.

– Hát, ahány ház, annyi szokás! Én esküszöm a száraz pácra, ami marékszám mért sóból, korianderből, borókamagból, cukorból, darált fokhagymából, babérlevelekből és öt-hat fej vöröshagymából készül. Ezzel teljesen betakarom a sonkát, persze időnként meg is forgatom, hogy mindkét feliről megszívja magát a pác ízeivel.

– És meddig tartja a koncot a pácban?

– Hát, ahogy megvan a vágás és hazaértünk a hússal, én azonnal besózom a sonkát és attól kezdve 4-5 napon át minden nap egyszer megforgatom a tekenőben és ha kell, pótolom rajta a sót. Utána készítem el a nedves pácot, ami valójában csak tömény sós lé, abba már nem teszek mást. No és akkor ebben elheverhet a sódar jó ideig! Úgy időzítjük a disznóvágást, hogy maradjon legalább 6-8 hét a pácolásra, aztán meg a füstölésre.

– Épp akartam kérdezni magát, bátyám! Hogy oldja meg városon a füstölést? Kiadja valahová bérbe?

A kérdezett elmosolyodott.

– Nemhiába dolgoztam negyven évet a vasgyári karbantartóknál! Egy kis fineszért ma sem kell a szomszédba mennem! Mikor leállt a gyár és sok mindent elkótyavetyéltek, hazahoztam a régi fém öltözőszekrényemet. Abból eszkábáltam össze egy fájintos füstölőt a kis hátsó kertben. A szomszéd eleinte morgott, de aztán mikor az ő apósa kolbászát is én kezdtem megfüstölni szívességből, akkor elhallgatott és azóta szent a béke. Ráadásul jól is jártam vele, merthogy ő valami fatelepen dolgozik, így aztán ellát engem minőségi fűrészporral.

– No igen, nem mindegy, hogy milyen fát füstölünk el a drága hús alatt! Nálunk egyszer a félnótás sógorom elcseszte az egész feltett húsneműt. Vegyszerrel telített vasúti talpfákat égetett a felaggatott szalonnák alatt, de keserű lett az egész, mint az epe.

– Én, ha lehet, bükkfa fűrészporát használom.

Meg is mondtam a szomszédnak, csak akkor hozzon fűrészport, ha bükköt vágnak.

– Én pár éve a németeknél dolgoztam egy nagy parasztgazdaságban. Ott az volt a módi, hogy borókán füstölték a kolbászt. De a sonkát ők is a városi hentesnél, valami Hanzinál vették, mert azé volt a legjobb a környéken.

– Mindenki a maga metódusára esküszik! De annyi biztos, hogy a hagyományosan készült parasztsonkát tényleg jó alaposan ki kell Folytatás a 8. oldalon

A tartalomból

Interjú
Sose halok meg?
Interjú Koltai Róberttel.....4
Széppróza
Kajuk Gyula: Sonkamesék 3
Pollák László: Magyar virtus, Zilahy Tünde és Tamás: Kedvenc apukám 6
Csábi István: A közszereplő.....8
Vers
Móritz Mátyás, Németh Attila, Pethő N. Gábor, Sylvester Anita.....7
Dvorcsák Gábor.....11
Kép
Hemi.....5
Barta Pál (Mátray).....11
AVM
Skandi

MENHELY ALAPÍTVÁNY
Mindenkinek legyen otthona!
www.menhely.hu

Sose halok meg?

Interjú Koltai Róberttel

fotó: Stépán Virág

Koltai Róbert tavaly, december 16-án ünnepelte hetvenötödik születésnapját. Nem sokkal előtte, november 22-én volt a Sose halok meg? című könyvének bemutatója.

Had idézzünk ebből a könyvből egy érdekes részletet: „Harmadik általánosba jártam, amikor Sztálinvárosba költöztünk, akkor a Pesten itt hagyott Rottenbiller utcai iskolában úgy kellett szólítani a Baka tanár urat, hogy Tanár úr. Nem is tudtam volna mást mondani neki, mert magas, ősz hajú, tekintélyt parancsoló, igazi idős úr volt. Sztálinváros viszont az első szocialista város volt, ahol kötelezően nevelő pajtásnak kellett hívni a tanítót. Ebből az fakadt, hogy jó párszor nagyon letoltak, amikor szinte kiestem a padból, úgy jelentkeztem, mert mindig volt valami hozzáfűznivalóm az órához, és közben kiabáltam, hogy Tanár úr, Tanár úr! Mire aztán nagy nehezen megtanultam a helyes megszólítást, addigra újra Pestre kellett jönnünk, és én „lenevelőpajtásoztam" a Baka tanár urat, vagyis kezdődött az egész elölről, csak fordítva. Ez a megszólításbeli hiba főbenjáró vétek volt mindkét helyen."

A mai fiatalok számára ez a dolog valószínűleg furcsa, de akkoriban ilyenek voltak a viszonyok. Tudom, manapság is előfordulnak nehezen megemészthető esetek, logikátlan dolgok, de ebbe most ne menjünk bele. Többet ér, ha belegondolunk, mi mindent tett le az asztalra, kicsit fellengzősen talán még azt is mondhatnám, Magyarország asztalára Koltai Róbert. Száznyolcvan szerep a színpadon, filmek, melyeket ő talált ki, amikben szerepelt, amiket rendezett. És most a könyv.

Hogyan született a Sose halok meg? című könyve?

Nos, most elárulok egy titkot. Nekem eszem ágában sem volt, hogy könyvet írjak. Tulajdonképpen Gaál Ildikó ötlete volt az egész, amikor a *Batang felé...* című darab próbái folytak, sokat beszélgettünk mindenféléről, és ő úgy vette észre, hogy belőlem csak úgy dőlnek a történetek. Felvetette, mi lenne, ha ebből születne egy könyv. Bementünk a Jaffa Kiadóhoz, ahol örömmel fogadtak bennünket. Ez természetesen önbizalmat adott nekem. Nekiláttunk, úgy működött a dolog, hogy Ildi mindig elém tett egy diktafont, amint egy kis szabadidőm adódott, és én meséltem. Májusban kezdtük, ráment az egész nyár, mert bizony egyáltalán nem könnyű felidézni a legszebb, vagy legtragikusabb, avagy a leginkább mulatságos, mindenesetre az igazán fontos eseményeket.

Májusban kezdték, és november 22-én már könyvbemutató. Le a kalappal!

Feszített tempóban dolgoztunk. A kiadónak az volt a kérése, hogy miután összegyűlt az anyag, küldjük át nekik az egészet, tehát a teljes, diktafonra mondott, még nem nyomdakész szöveget, amit egy az egyben legépeltek, aztán visszaküldték. Gaál Ildikó összerakta, és amikor megvolt, akkor minden egyes történetet együtt véglegesítettünk. Hogy ahol kellett, ott üljenek a poénok, ahol némi tragédia, vagy nem is csak némi, ott, az hatásosan jöjjön be, vagyis minden olyan legyen, amilyennek lennie kell. Időrendiségre nem nagyon törekedtünk. A kiadó elégedett volt, akik már olvasták, úgy tűnik szintén, hiszen mindenki pozitívan nyilatkozott róla. Ami azt illeti, sajnos talán csak a harminc százaléka van benne annak, ami érdekes. Szóval, az a helyzet, hogy minden nem kerülhetett bele. De ez nem baj, lehet, hogy lesz folytatás. Talán az lehet majd az alcíme, hogy Életem első 150 éve.

Egészen jó ötlet! Van már esetleg néhány jó eset, ami a mostani könyvből kimaradt?

Elmondok egy történetet. Egyszer meghívtak Mohácsra, egy ottani húsüzembe. De én sajnos eltévesztettem a dátumot. Egyszer csak észrevettem, hogy aznap két dolgot is teljesítenem kellene, ráadásul alig-alig szinkronba hozható két dolgot. Fel kellett volna lépnem Miskolci úr húsüzemében, ugyanakkor elígérkeztem Szigligetre. Na, most mi lesz, gondoltam! Kész tragédia. Egyiket sem akartam lemondani. Mondom a Miskolci úrnak, hogy milyen kutyaszorítóba kerültem, a magam figyelmetlensége miatt. Kérdezi, mikorra kell Szigligeten lenned? Mondom, legkésőbb fél tizenegyre. Hát csupán ennyi a baj, megoldjuk! Ott leszel. Van egy csodálatos sofőröm, ő majd átvisz a saját kocsimon. Úgy is lett, már Pestről is ő vitt le Mohácsra, össze is barátkoztunk, ugyanis imádta a verseket, éppen úgy, mint az én édesapám, ez az egyszerű sofőr is rengeteg verset tudott, mégpedig kívülről. Végig verseltük az utat Pestről Mohácsig, aztán, miután vége lett a mohácsi fellépésemnek, Mohácstól Szigligetig. Sokszor előfordult, hogy elkezdett egy verset, és én folytattam, vagy én kezdtem el egyet, és ő folytatta.

Egyszerű sofőr létére.

Igen, hiszen az intelligencia nem feltétlenül függ össze az iskolázottsággal, vagy az éppen végzett szakmával. Ez az ember ugyanúgy imádta a verseket, mint édesapám, és éppen úgy szeretett szavalni is. Húsz perccel előbb értünk Szigligetre, és

én ott maradtam vele a kocsiban, és még húsz percig szavaltunk. Felváltva. Hol ő, hol pedig én. Ez idáig igen kedves történet, úgy-e? A vége azonban tragikus. Két héttel a mi utunk után felhívott Miskolci úr, és tudatta velem, hogy az én frissen szerzett barátom, az az egyszerű, kedves sofőr, sajnos elhunyt. Nagyon megsirattam. Ugyanis nemcsak verseket szavaltunk útközben, de beszélgettünk is. Mesélt a családjáról, mesélt az életéről, közel került hozzám. És két héttel később egyszer csak holtan találták. Nehéz az ilyen tragikus eseteket feldolgozni.

Rengeteg darabban játszott, volt kedvenc szerepe?

Legalább harminc. Talán még annál is több. Végül is, közel kétszáz darabban játszottam.

A Sose halunk meg, gondolom, életének egyik fontos része. Mennyire önéletrajzi mű?

Nyilvánvaló, hogy az embernek sosem szabad elfelejtenie, hogy kicsoda, filmet is csak úgy lehet készíteni. Persze nem egy az egybe lett lemásolva minden, sehogy se fért volna bele egy filmbe, a lényegnek kellett benne lennie, a nagybátyám az ő szenvedélyével és valódi lényével. Nagyban játszott. Sokkal többet keresett, mint édesapám, mégis ő jött hozzánk időnként kölcsön kérni. Neki a játék ezerszer többet ért, mint a pénz. A játék volt az élete.

És a film nagy sikert aratott.

Bizony. Los Angelesben eredetileg a kisteremben játszották volna, de Bunyik Béla elintézte, hogy a legjobb helyi kritikus, Kevin Thomas videón megnézze. Írt is egy felettébb kedvező kritikát, ezért aztán áttették a hatszáz fős nagyterembe. Teltház volt, nekem már nem is jutott ülőhely, hátul álldogáltam. Szerencsére. Mert elkezdődött a vetítés, és alig lehetett valamit hallani. A gépész fel sem tételezte, hogy monóban érkezik Amerikába egy külföldi film, ami az Oscár-ért is ringbe száll. Az ötvenöt hangszóróból csupán egy szólalt meg. Felrohantam hozzá, és szerencsére megértette, hogy monó a felvétel, és arra az egyetlen hangszóróra ráadta a teljes hangerőt.

Ezek szerint szűken mérték a pénzt a filmkészítésére.

Nem várhattam el, hogy vidéki színész létemre ontsák a megálmodott filmem számára a pénzt. Később, természetesen már egészen más lett a helyzet, egy sikeres produkció után jobban bíznak az emberben. A Miniszter félrelép sokkal könnyebben jött létre. Andy Vajna látta a darabot Kaposváron, és úgy érezte, nagyszerű filmet lehet belőle csinálni. És milyen igaza volt. Hiszen mind a mai napig az egyik legnézettebb magyar film. De a többi tizenegyet is nagyon szerette a közönség. És ennek én, természetesen örülök.

Film, színház, itt is ott is színész, rendező. Azon kívül komikus, meg ötletgazda. Mi az, amit leginkább szeret csinálni?

Mindig, ami éppen soron következik, abba adom bele magamat teljes szívvel. Remélem, még sokáig képes leszek rá. Valami mindig adódik, amit érdemes felkarolni, amibe érdemes energiát fektetni. Mint például a hét éve alakult, és évről évre jobbá váló salgótarjáni Zenthe Ferenc Színház.

Kedves Művész úr, nagyon szépen köszönöm a beszélgetést.

Pollák László

Hemi munkája

Pollák László: Magyar virtus

Még a budapesti Nyugati pályaudvaron állt a vonat, a hangulat mégis borzasztóan feszült volt már, bármelyik pillanatban felrobbanhatott. Mármint a hangulat. Meg a méreggel dugig töltött emberek. Már felszálláskor elkezdődött a gyűlölködés. Egyesek ugyanis fittyet hánytak arra, hová szól a jegyük, egyszerűen oda ültek, ahova éppen kedvük tartotta. Ráadásul vonakodtak átadni az ülőhelyet annak, akinek oda szólt a helyjegye. Aztán az is elküldte az anyjába azt, aki jegyét lobogtatva követelte jogos jussát, akit pár perccel korábban szintén elküldtek melegebb éghajlatra a korábban érkezettek. Szóval láncreakció. Éppen, mint az atombombában, csak nem olyan rapid módon, hanem sokkal lassabban. Néhány pofon is elcsattant, de tömegverekedés, hálaistennek, nem tört ki. Egyelőre.

Amikor végre elindult a vonat, a sok méregzsák némileg megnyugodott. Persze, azért dúlt-fújt magában mindenki rendesen, de csendesen. Aztán ahogy haladt a szerelvény, úgy nőtt a feszültség, nőtt, egyre csak nőtt, úgy nőtt, mint a bolondgomba, és amikor Namostmármindegyvároson robogtak át, újra kitört a vihar. Súlyos becsületsértések röpködtek a levegőben, akárcsak fülledt nyáridőben a sűrű szúnyograjok az ártéri erdőben. Aljas bokánrúgások történtek suttyomban, és a leginkább vehemensek felálltak bokszolni. No, nem cipőt, hanem egymást.

Éppen, amikor Mindjártvégünkvanfalván haladtak keresztül, Gábriel arkangyal, aki vonatvezető, mozdonyvezető és kalauz volt egyszemélyben, megunta a dzsemborit, és szigorú, hivatalos hangon felkérte kedves utasait a hangosbeszélőn keresztül, hogy maradjanak csendben. A nyomaték kedvéért megismételte, hogy csend legyen. De nem lett csend, mert senki sem hallgatott rá, sőt, sokan meg sem hallották a főangyal szigorú intelmét. A vonat továbbra is robogott, a mélyen tisztelt utazóközönség továbbra is szidta és püfölte egymást fáradhatatlanul. Szóval is, ököllel is. Gábriel rájuk hagyta, csináljanak, amit akarnak, úgysem sokáig tehetik, nemsokára már semmit sem csinálhatnak.

A szerelvény lassított, váltókon kattogtak át a kerekek, aztán egy enyhe döccenés. Megálltak. „Hádeszkapuvár, végállomás. Kérjük kedves utasainkat, szíveskedjenek elhagyni a vonatot!" Az utasok megdermedtek. Nem akartak hinni a fülüknek, éppen ezért az arkangyal megismételte. Jó hangosan. „Hádeszkapuvár, végállomás. Kérjük kedves utasainkat, hagyják el a vonatot, és erre figyelmeztessék utastársaikat is!"

Tévedés tehát kizárva. Ez itt a legvégső végállomás. Az emberek felocsúdtak, eszeveszett tempóban vetkőztek meztelenre, csórén ugráltak ki a vonatból ajtón, ablakon keresztül. Mint madarak a szárnyukkal, úgy csapkodtak karjukkal. Azt hitték az ostobák, hogy egyenesen a mennybe szállhatnak, de tévedtek. Hiába hadonásztak szánalmas igyekezettel, a föld megnyílt és a pokol elnyelte őket.

Mi ebből a tanulság? Aki még a halála pillanatában is acsarkodik, nem juthat a mennyországba.

2019. február, harmadik díj

Zilahy Tünde és Tamás: Kedvenc apukám

Kitartóan csörög a telefon, tehát egyet. Hagyom még jó ideig csengeni, nehogy már beképzelje magának, hogy vártam a hívását. Nagy sokára – a másodikra felveszem. A képernyőn egy szeretni való farkas vigyorog valami koszlott irhában.

Ő az apám. Kezes farkas.

Négykezes farkas. Zongorista alkat. Tiszta Beethoven, nincs hallása, csak nem úgy.

Zeneileg.

De, ez most nem érdekes.

Hallom már a hangját. Érzem, hogy valami ünnepi átverés készül. De majd úgy állok hozzá.

– Szia, Nyuszikám – köszön be, de én résen vagyok.

– Milyen nyuszi? – kérdem.

– Húsvéti! – közli szemrebbenés nélkül.

– Ez mit jelent?

– Azt, hogy mostanáig én szponzoráltam a nyuszit, de most te jössz – mondja.

– Voltál már katona? – próbálom sarokba szorítani, hiszen karácsonykor arra hivatkozott, hogy csak katonaviseltek tudhatják meg, hogy nincs Mikulás bá. – Gondolom, a nyuszival is így van.

– Voltam – feleli könnyedén –, és ha most azt akarod mondani, hogy nincs nyuszi, akkor közlöm, hogy a nyúlpaprikást nem a Mikulásból készítik.

Idáig vesztésre állok. Megadom magam.

– Akkor mit hozzon a nyuszi? – kérdi ő.

– Kérek pénzt, és majd megveszem!

– Ez túl könnyű lenne, írjál egy húsvéti cikket, és azt megveszem tőled! – mondja a kedvenc apukám.

Most nekilátok írni. Az első húsvéti locsolkodásom így esett meg:

Lehettem olyan négyévesforma kislány. Ez akkoriban nem volt valami szembeszökő dolog a külső szemlélődőnek. A hajam fiúsra volt nyírva, és reggeltől estig a házbeli srácokkal puskáztam, kardoztam, köpködtem, szóval csupa férfias dolgot műveltem.

Csak pisikélni jártam fel – a másságom miatt – mert az istennek sem akart kinőni a kukim, ami egyébként praktikus is volt, mert kisebb koromban engem könnyebb volt pelenkázni, mint a bátyámat.

Kitavaszodott, majd hirtelen húsvét lett. A fiúkkal már terveztük a locsolkodást. Valami idétlen verset is betanultunk.

Elérkezett a nagy nap. A bátyóval szépen felöltöztünk. Kezünkben a kölnisüveg, és indulásra készen vártuk aput, amíg befejezi a melegítést az első locsolóval.

Végre előkerült. Egy pillantást vetett ránk, szeme sem rebbent, majd így szólt hozzám.

– Kislányom, hideg van, kevés lesz ez a szoknya, vegyél fel nadrágot.

Gyorsan átöltöztem. Igaza volt, hűvös még az idő. Elsőnek az apámon edződött Gyuri bácsiékhoz mentünk. Rám nézett és meglepődött.

– Locsolni jöttünk! – mondtam, és már kezdtem is a verset. Gyuri bácsi habogott.

– Tamás, ez a lányod! Locsolni jött? – képedt el.

– Igen, miért? Nincs itthon a fiad? – kérdezte apuci fapofával.

Meglocsoltam a Gyuri bát meg a fiát is. Kaptam két piros tojást, de a felest nem fogadtam el.

Apunak csak jófej barátai vannak, ezért senki nem borult ki tőlem. Csak egy régebbi ismerős tette fel a kérdést apunak.

– Figyelj, nem azt mondtad, hogy egy fiad és egy lányod van?

– De igen, akkor még úgy tűnt – válaszolta az apu.

A következő évben már komoly hölggyé értem. Megnőtt a hajam is. Most már hozzám jöttek a locsolók. Nagyon nem akartam, hogy erre rákapjanak. Apu most is a segítségemre sietett. Együtt festettük a tojásokat a locsolóknak. A felét megfőztük, a felét nem.

Valamiért a következő évben, felére csökkent a locsolóim száma.

Eddig az igaz történet, és most a kislányom unokával ajándékoz meg.

Árva madárka

Úgy haljak meg,
mint egy árva madárka,
ablak, ajtó nélkül.
Csak fák legyenek –
füst foltozta cserepek.

Szomorúan ballagok,
a romantikus, szép kis faluban,
kopott bakancsban,
kopott kabátban
a fák titkokat súgnak nekem.
A templom bejárata nyitva áll.
Én csavargó, betoppanok oda,
keresztet vetek, letérdelek,
imára kulcsolom a kezem.

Vállamra ezüsttollú madárka száll.
Értem beszédét – magot és vizet kér.
Lyukas zsebembe nyúlok – Itt a mag!
Vizet a szenteltvíztartóból cseppentek.
A madárka tovaröppen – rám esteledik.

Egy csillag.
Egy pad.
– Én, árva madárka barátja.

Németh Attila

Néma áhítat

Fel szeretnék száradni
Könnycseppként szemeiden,
És kiderülni mosolyként ajkaidon,
Ölelésként végtelenné válni testeden,
És ébredésed lenni minden hajnalon.
Tükröd lennék, mely keretbe foglalja arcod,
Lágy melódia, mely elandalít –
Vágyad, Reményed, Boldogságod.
Mert Te érkeztél meg válaszul
Zokogó imáim jajszavára,
Lelked lelkemre ráhajolva
Maradjon.
S most kérlek, ne szólj egy szót se,
Legyen most hallgatásod a csók,
Amit elcsókoltam képzeletben,
Két kezeddel két kezedben
Istenem, gyönyörű!
S most kérlek, ne tégy semmit,
Én sem teszek.
Váljon az idő azzá, ami nekünk
Csupán csuklónkon ketyegő gépezet.
Mi tudjuk, érezzük, megéljük
– mit sem jelent –
És a néma áhítat
Angyalként szárnyaival betakarva
Rejt el a világ szeme elől,
És mi ekkor félelem nélkül, igen –
Hátra sem nézve,
Beledőlünk az Úr ölébe.

Pethő N. Gábor

Barathrum

Sokszor kábult tudattal aludjuk végig
csak, a soha véget nem érő álmokat;
rigóként és poszátaként altatva el,
magunkban a holtakat, és a virágokat.
Úgy próbáljuk csak elhitetni egymással
és magunkkal, hogy mindez nem igaz, csupán
csak egy abban tetszelgő, agyrém szerűség,
úgy indulva el, a pislogó fény után.
Sokszor még abba sem törődünk mi bele,
ami ezelőtt minket, csöppet sem zavart;
úgy hordjuk a gallyakból rakott szívünkre,
halomba rakni, a rég lehullott avart.
Úgy egyensúlyozunk mi a pengék élén,
és lépünk a halálos örvények felett;
az örömtelenségünkért vezekelve,
míg kábult fejünk, a mélyektől szédeleg.

Móritz Mátyás

Emberszelidítő

Úgy megyek, mint farkasok közé a bárány,
hófehér bundámon mégse csillan a vér,
jövök én bátor és néma rejtelemmel,
szelíd lelkemet védi az acélos vért.

Menekülök vadak elől az erdők mélyén,
és üldöznek engem már az emberek is,
nincs nyugtom, hogy lehajtsam árva fejemet,
csak remélem Istent áldó reggeleim.

Várok csendesen, akár éjben a hajnalt,
álmom ezer tüzes fénycsóva szövi át,
míg csillagok között a messzi tejúton
az elbújó szerelmem végre rád talál.

Sylvester Anita

Folytatás a 3. oldalról áztatni! Aztán, ha már jól kiázott, akkor lehet friss hideg vízben feltenni főni! Hej, mikor aztán lassanként kezdi kiadni az aromáját! Micsoda illat terjeng a konyhában!

– Némelyik asszony nem is szenvedheti! Az én kis menyem se engedte, hogy náluk főzzem meg a sonkát. Azt mondta, ő bizony nem mossa ki újból a függönyöket! Merthogy beleeszi a zsírszag magát még a szobáiba is!

– Ami azt illeti, egy jó sonka engedi is magából a zsírt rendesen! Mikor kihűl a konc a levében, vastagon áll a tetején az a finom sonkazsír. Azt én mindig elmentem magamnak egy kis üvegbe, azzal sütöm aztán a reggeli rántottámat, amíg csak tart.

– Aztán a sonkalével mit kezdenek?

– Azt se szabad hagyni veszendőbe! Húsvét után mindig abból készül nálunk a jó szárazbab leves vagy a lencse! De ha nagy ivászatra van kilátás, akkor már előre megfőzök magamnak egy jó adag korhelylevest, savanyú káposztával, kolbásszal! Az hozza rendbe a legjobban az ember másnapos gyomrát!

Az ablaknál fekvő felnyögött.

– Mi csak a húsvéti tojásokat főzzük meg a sonkalében. Minden vendég mondja, hogy mesés ízük van tőle! Sajnos, nekem az epém nem bírja a tojást. Csak a sonka sovány részéből ehetek, pedig azelőtt hogy szerettem a zsírosát is! Nagyszombaton, mikor megszegtük a sonkát, addigra én már odakészítettem az első falathoz mindent! Frissen reszelt, bidva erős tormát, újhagymát, retket. A tormától néha könny szökött a szemembe. Csúfolódtak is az unokáim, hogy „a papa siratja a sonkáját!" Persze, ők nem is igen ettek a sonkából, tojásból. Nekik főleg az édességekre fájt a foguk!

– Ó, azok a régi sütemények! A kelt tészták, linzerek! A nagyanyám mákos kalácsa!

Csend lett. Volt, aki a nyálát nyelte, volt, aki a hasát tapogatta.

A kórterem ajtaja előtt a vizitre várakozó alorvos fejét csóválva mondta a csinos ügyeletes nővérkének:

– Most mondja meg, Gizike! Ezek az emberek műtétre várnak itt, vagy már az operáció után lábadoznak. A hajléktalan öreg bácsinak én vettem ki az epehólyagját, az ablaknál fekvőnek súlyos gyomorvérzése volt. Az hinné az ember, hogy evésre gondolni se tudnak. Én meg öt perce itt állok – jöhetne már a főorvos úr – és azóta hallgatom a meséket a sódarpácolásról! Ki érti ezt?!

– Jut eszembe, kiscsillag! Vizit után leszaladna nekem a büfébe egy sonkás zsemléért?

Csábi István (1958-2014):

A két közszereplő

Sokan mondják: egyszer mindenkit ugyanazzal a mércével mérnek meg. Nagyjaink sem kapnak más elbírálást. Csupán ízlés kérdése, hogy ki lesz a szaki? Netalán Szent Péter? Allah? A Földkerekség Ezer Istenének Egyike? Vagy egyszerűen a reinkarnáció rostál meg bennünket? De sokan vannak, akik szerint csak annyi biztos, hogy a kukacok elé kerül mindenki. Bár, állítólag nekik sem mindegy, ki milyen rágós!

Ahány vidék és ahány ház, annyi szokás. Felénk Szent Péter ügyvitele a legelterjedtebb.

Történt egyszer, hogy az Égi Nagykapun két flótás egyszerre kopogtatott.

– Hát maguk? – szól ki az emeleti ablakon Szent Péter, kicsit morcosan, épp lepihent. – De sürgős.

– Jó napot! Megérkeztünk. Valaki azt mondta jöjjünk ide. Majd itt kiderül, hogyan tovább, csak kérelmeznünk kell a felvételt. – Így a feltűnően jól öltözött, nagyon határozottan. A másik, aki nagyon szakadt gúnyában volt, csak szemlesütve hallgatott.

– Na gyertek – mondta Szent Péter. – Lemegyek, nyitom az ajtót.

Így is tett. Azután leültette őket. Ő az íróasztala mögött foglalt helyet, közben félig maga elé mondja:

– De egyszerre.

– Csak itt futottunk ám össze. Sohasem láttuk egymást. Fogalmam sincs ki ez a szerencsétlen – hadarta a jól öltözött, akit láthatóan blamált a másik, pedig valahol látta már. Az pedig csak magában gondolta: „A fenét ne ismernélek, láttalak már ezerszer a tévében is, meg az utcán is. Egyszer sem adtál egy fillért sem. Én sem szavaztam rád!" – de nem szólt.

Az egyik képviselő volt ugyanis, a másik pedig egy koldus. Mind a kettő közszereplő. Az egyiket az utcán látjuk sokat, a másikat a tévében.

Szent Péter ezt már tudta. Volt egy monitora az asztal alatt, ahol már lepergett előtte a két delikvens élete. A monitort csak ő láthatta. De épp elromlott a fülhallgatója, így nem tudott megbizonyosodni arról, hogy hazudni szoktak-e a kérelmezők. Kérdeznie kellett hát:

– Loptatok-e valamit egyszer is életetekben?

– Mit gondol? Nem – vágja rá határozottan a képviselő.

– Nem – szólal meg a koldus.

– Csaltatok-e valaha?

– Sohasem! – mondják szinte egyszerre. Kicsit már a koldus is felbátorodott.

Ha látták volna, mit lát Szent Péter a képernyőn? De nem látták. Sőt, a képviselő azon töprengett, hogy ugyan miért nem vette fel az adataikat?

Az első kérdés alatt lepergett, amikor a koldus egy óvatlan pillanatban a hóna alá csap egy nagy dinnyét a zöldséges pultjáról. Egy másik felvételen pedig a képviselő egy nagy páncélszekrényből tömködte a zsebeit éppen. Csak az volt a baj, hogy a páncélszekrény ajtaján jól kivehető volt a „Pártkassza" felirat.

A másik kérdés alatt először a koldust látta egy „Műtétre gyűjtök" táblával álldogálni. A következő képsorokon épp elhajította a táblát egy kocsma előtt, és vidáman benyitott az intézménybe. Azután a képernyőn a képviselő szerepelt, abban a pillanatban amikor a zsebébe csúsztattak egy nagy köteg bankót, egy aláírást követően.

– Valami azt súgja nekem, hogy nem mondotok igazat – így a főítész. Elmentek hát mindketten Lucifer kollégához, majd ő megmondja a bizonyosat.

– De Szent Péter uram! Egy kalap alá kerülök ezzel az emberrel? – méltatlankodott a képviselő. Arra számított ugyan, hogy nem lesz ez egy sima ügy, de azért mégis csak, ő nem egy koldus!

– Nyugodj meg, fiam. Lucifer nagyon igazságos. Mindenkinek csak annyit kell ledolgoznia nála, amennyit ellopott és elcsalt.

„Üres lakás sok van, Ebben a városban, Oda megyünk lakni, Ahol helyet kapni”

2019. április 6-án A Város Mindenkié csoport és több tucat szimpatizánsa ismét mozgalmi kórust szervezett a kilakoltatások ellen a Várkert Bazár elé. A köztéri éneklés és az elhangzott beszédek célja az volt, hogy csatlakozva egy nemzetközi akciónaphoz, felhívja a város figyelmét a lakhatási válságra.

A berlini *Mietenwahnsinn* („bérleti őrület”) aktivista csoport egy nemzetközi kiállásra hívta fel a lakhatás kérdésében érdekelt helyi szervezeteket. A kezdeményezéshez végül több mint 20 német város és 12 európai ország aktivista csoportjai csatlakoztak és szerveztek szolidaritási akciót ugyanezen a napon. A német szervezet szerint egy erős bérlőmozgalom fordíthatja el a lakhatást a kizsákmányolás logikájától egy olyan felfogás felé, ahol a lakhatás mint alapszükséglet jelenik meg. Hiszen – vallják – a lakhatás terén is tapasztalható társadalmi egyenlőtlenség nem egy természettől való dolog. Hanem sokkal inkább annak a következménye, hogy a lakhatás, egyik alapjogunk, kereskedelmi alapokra került.

A helyzet Magyarországon is hasonló. A növekvő albérletárak folyamatosan növekvő terhet jelentenek a magyar dolgozók és családjaik számára. És ahelyett, hogy sorra szociális bérlakásokat adna át a hatalom, olyan presztízsberuházásokra költ, mint a Várkert Bazár, mely mindezeknek a szimbóluma is lehetne.

A Város Mindenkié csoport és szimpatizánsai az akció keretében átköltött dalokat adtak elő szóló gitár kíséretében. Az első dal arról emlékezett meg, miszerint a fővárosban jelenleg is számos lakás áll üresen és kihasználatlanul. A dalból kiderült, a megoldás a lakásállomány növelése, a szociális bérlakáshálózat fejlesztése lehetne. Ezt a képet bontotta ki jobban a következő dal, amely egyértelművé tette a kapcsolatot a hajléktalanná válás és a kilakoltatások között, miközben visszautalt arra, hogy legalább 2500 üresen álló önkormányzati lakás van Budapesten.

„Elvesztettem otthonomat,
kenyerem, kalácsom.
Minden madár fészke üres,
lakások rakáson.
Hát én immár hová legyek
kipakolt lakásból?
Legjobb lesz, ha innen megyek,
Szétlopott országból.”

Az átköltött dalokat beszédekkel szakították meg, az első felszólaló, *Erdőhegyi Márta*, a csoport hajléktalanságban érintett tagja volt, aki az élhető és méltó otthon fontosságáról beszélt. Elmondása szerint a cél a lakásvesztés megelőzése volna. A második felszólaló, *Fehér Tibor* szintén a lakhatási válság érintettje, hiszen elmondása szerint mindenki az, aki a bérének nagy részét lakhatásának költségeire fordítja. A hajléktalanná válás, a kilakoltatások, a kevés szociális bérlakás, valamint a magas albérletárak mind csak arcai ugyanannak a kérdésnek: ami nem más, mint a lakhatási válság. Az aktivista szerint felelős lakhatáspolitikára volna szükség, mely egyszerre védi a tulajdonosok és a bérlők jogait az albérleti árak szélsőséges emelkedésének szabályozásával.

A figyelemfelhívó eseményt a főbb pontokat újra hangsúlyozó dalokkal zárta a kórus.

A VÁROS MINDENKIÉ

Új tagok/érdeklődők:
Faragó Renáta:
06 30 167 2588
Utcajogász és Találkozási pont:
minden pénteken 16 és 18 óra között az Aurórában (Bp. 8. ker. Auróra utca 11.)
E-mail:
avarosmindenkie@gmail.com
Honlap:
www.avarosmindenkie.hu
Facebook:
www.facebook.com/AVarosMindenkie

Közélet Iskolája

Aktivista grafika és molinókészítés képzés

Az alapokat lehet megtanulni és azt, hogyan lehet használni a vizuális elemeket egy szervezet kommunikációjában.

2019. május 25-26. 10-18-ig

Auróra közösségi ház
(Bp. 8. ker. Auróra utca 11.)

További információ és jelentkezés:
Fernengel Ági: 06-20-957-1610
kozeletiskolaja@gmail.com
Jelentkezési határidő: 2019. május 5.
www.kozeletiskolaja.hu

Közvetlenül segíthetek

Albérlet

A Fedél Nélkül utcalap terjesztője és szerzője vagyok. Albérletet szeretnék, 40 000 Ft-ot tudok fizetni. Lehetőleg belterületen.

Akó Tícián
0670 564 5438

Könyvek eladása

Régi könyveket 100-200 Ft-ért adok.
ifj. Szakács János
0620 417 0100, 0630 200 5183

Porszívó

A 1769-es kiemelt terjesztő szeretne egy porszívót.

Koncz Szilvia
0630 604 9836

Kertépítés

Vállalunk kerttervezést, kertrendezést, ásást, fakivágást, kaszálást, füvesítést, öntözőrendszer telepítést. Ugyanitt kertépítő szakember mellé kertész és kőműves munkatársat keresünk.

ifj. Szakács János
0620 417 0100, 0630 200 5183

Laptop

A Fedél Nélkül szerkesztőség munkatársa, terjesztő és az Első Kézből a Hajléktalanságról program előadója vagyok. Munkámhoz szeretnék egy használható laptopot.
Előre is köszönöm:

Ormódi József
0670 244 7210

Fedél Nélkül – hajléktalanok lapja

alapította: Ungi Tibor

(a lapot hajléktalan emberek írják és terjesztik)

kiadó: Menhely Alapítvány
honlap: www.fedelnelkul.hu
facebook: www.facebook.com/FedelNelkul

a Menhely Alapítvány számlaszáma: 13700016-01950018
adószáma: 19013213-1-42
a Fedél Nélkül számlaszáma: 13700016-01950032
HU ISSN 1416-8855

Szerkesztőség:
1073 Budapest, Kürt u. 4.
levélcím: 1410 Budapest 7, Pf.: 216
telefon, fax: 322-3423
e-mail: fedelnelkul@fedelnelkul.hu

alapítványi koordinátor (felelős szerkesztő):
Kepe Róbert
telefon: 322-3423 vagy 20/468-2617
e-mail: kepe@fedelnelkul.hu
fogadóóra:
Csütörtök 13-16 (előzetes egyeztetés szükséges)
címlap-tervezés: Sallai Jutka
pályázati munkákat lektorálta:
Zászkaliczky Anna Eszter

hirdetésfelvétel:
levélcím: 1410 Budapest 7, Pf.: 216
telefon, fax: 322-3423; 20/468-2617
e-mail: fedelnelkul@fedelnelkul.hu
a lap formátuma: A/4,
borító: színes
belső oldalak: kétszínnyomással
terjedelme: 12 oldal

lapterjesztés:
kizárólag sorszámozott, fényképes, laminált terjesztői igazolvánnyal terjeszthető.
A terjesztői igazolvány mérete:A/6,
színe: kék vagy piros.
Terjesztőink a lapot 45 forintért vásárolják meg.
Az olvasó által a lapért adott összeg adomány, amely a terjesztőé.
Eladási ár így nincs meghatározva.

nyitvatartásunk:
Lapvásárlás, terjesztői igazolvány kiadása, új terjesztő jelentkezése minden munkanapon:
hétfőtől péntekig: 9-12-ig

Ügyeleteseink várják észrevételeit!
Tel.: 322-3423
Szenográdi Réka: 06-20/277-5030
Kepe Róbert: 06-20/468-2617

A kiadó a lap bármely részének másolásával, terjesztésével, a benne megjelent adatok elektronikus tárolásával és feldolgozásával kapcsolatos minden jogot fenntart.

W. Somerset Maugham mondása

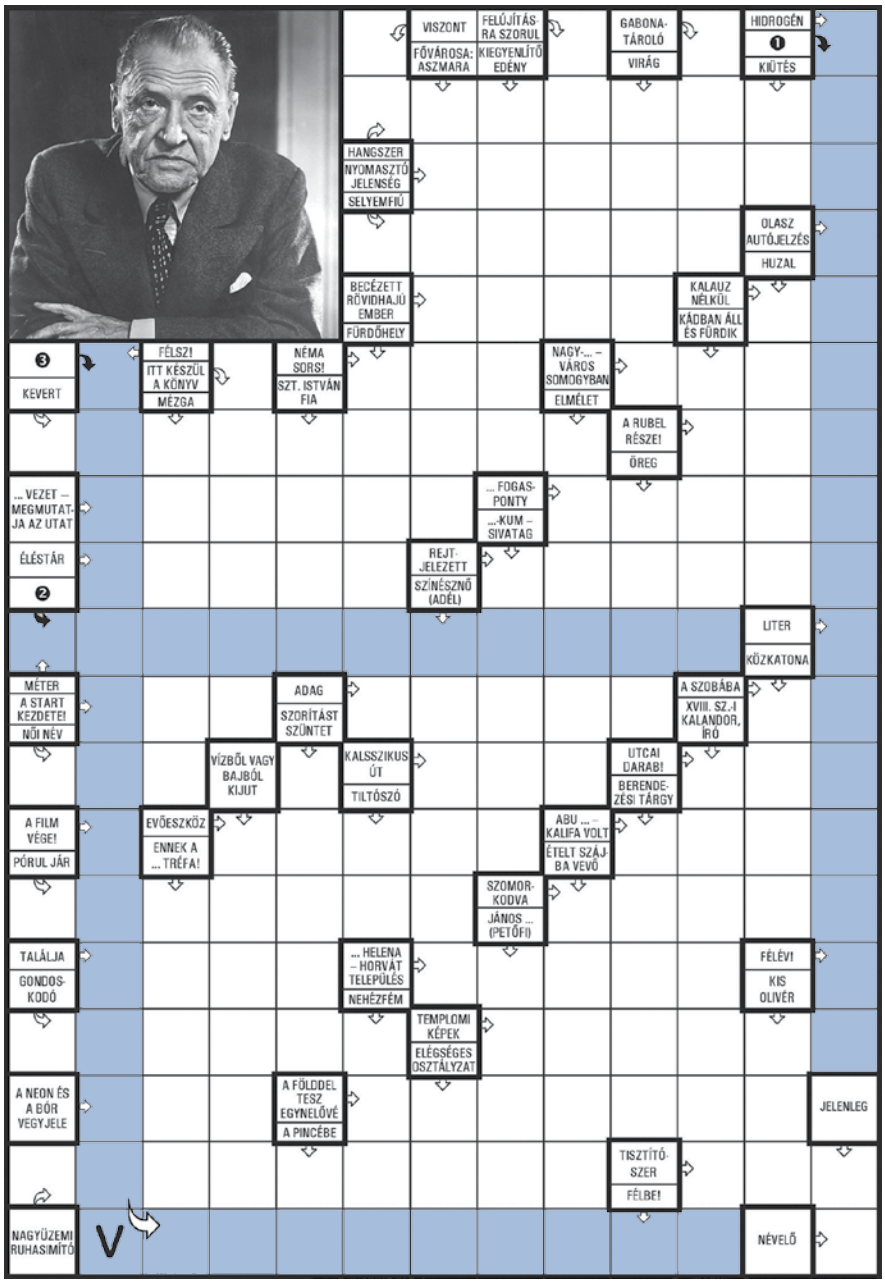

A rejtvény fősoraiban William Sommerset Maugham (1874-1965) angol regényíró mondását olvashatja.

beküldési határidő: május 06.

A helyes megfejtést beküldők az Írók Boltja könyvajándékait nyerhetik el.

postacímünk:
1410 Bp.7, Pf.: 216 – skandi
rejtvényszerkesztő: Jobbágy Tibor

a 643. lapszámunkban megjelent rejtvény helyes megfejtése Joe E. Lewis mondása volt:

„Nem vagy elég részeg, (1)
ha kapaszkodás nélkül tudsz (2)
a földön feküdni (3)”

A Líra Könyv Zrt. könyvajándékait Kácsor Ferencné debreceni olvasónk nyerte.

Nyereményét csomagban küldjük el.
Ezúton is gratulálunk!

Barta Pál (Mátray) munkája 2019. február, második díj

Február Verse

HOLTNAK LENNI

holtnak lenni hogy milyen érdekes lehet...
nem veszi el senki a kenyeredet de nem is
kell olyasmi többé már nem kell enni
nem kell inni köhögni sem fogsz már
többé s lehet hogy röhögni sem... de
talán sírni se fogsz többet mert nem lesz
rá okod csak az életedet végigkísérte
alaphang ami már csak a maradék
sejtjeidben zokog – mert lehet hogy
valahol belül még fájnak szerelmek
hiányok bajok és másféle egyéb okok...

Dvorcsák Gábor

Művészetbarátok!

250. lapszámunkban művészeti pályázatot hirdettünk meg hajléktalan emberek számára, próza, vers és kép kategóriákban. Kategóriánként és havonta 3–3 alkotást díjaz zsűrink (5, 3 és 2 ezer forinttal), azaz havonta kilenc ember munkáját tudjuk honorálni jelképes összeggel. Év végén a tizenkét hónap legjobbjait az erre a célra alakult zsűri újra értékeli, s mindhárom kategóriában kiadja az Év Alkotása díjat.
A visszavonásig érvényes pályázati felhívásra az ország minden szegletében akadt csatlakozó, 397 személytől összesen 10410 pályamunka érkezett lapzártánkig, azaz kezdeményezésünknek komoly sikere van.
A nyertesek pénzdíjait az indulás óta Olvasóink készpénzadományaiból finanszírozzuk, ezért művészeti pályázatunk, alkotóink munkájának finanszírozásához

TÁMOGATÓKAT KERESÜNK.

Ha segíteni szeretne, vagy bármilyen ötlete, észrevétele volna, keressen bennünket!

Kepe Róbert
0620-468-2617
kepe@fedelnelkul.hu

Művészeti Pályázat
2019. februári eredmények

VERS

1. Dvorcsák Gábor:
holtnak lenni
2. Pollák László:
A halál jobbágya
3. Pethő N. Gábor:
Kérdőjelek

PRÓZA

1. Leontin Med:
Párizs után
2. Kerekes Tamás:
A halott főszereplő
3. Pollák László:
Magyar virtus

KÉP

1. Dvorcsák Gábor:
A szentek kivonulása a városból II.
2. Barta Pál (Mátray):
Cím nélkül
3. **Szamócza:** Rejtőző

A nyertes alkotásokat jelenlegi és következő számainkból vagy facebook oldalunkon ismerhetik meg.

DÍJÁTADÓ

FEDÉL NÉLKÜL ÉV ALKOTÁSA

2019

ZSŰRI

ÉV KÉPE

EIFERT JÁNOS
FEKETE ANDRÁS
MOLNÁR KRISZTINA RITA
SZÁSZ LILLA
TÓTH KRISZTINA

ÉV VERSE

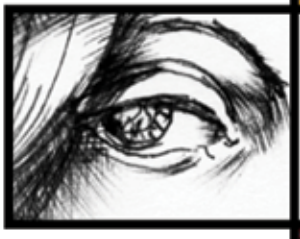

ÉV PRÓZÁJA

HÁZIGAZDA

HUZELLA PÉTER

FELOLVASÓK

DUDÁS DEMETER
FULLAJTÁR ANDREA
HAJMÁSI DÁVID
LIBOR LAURA
PÁLOS HANNA

IDŐPONT:

05.02.

18:00ÓRA

HELYSZÍN:

EÖTVÖS10

BUDAPEST VI.
EÖTVÖS U. 10.

KONCERT

FOLKSTEPS

A BELÉPÉS DÍJTALAN, DE TÁMOGATÓI JEGYEK VÁSÁROLHATÓK! INFORMÁCIÓ: 06-20-468-2617

FN Fedél nélkül

MENHELY ALAPÍTVÁNY

Hajléktalanokért Közalapítvány

Eötvös10